به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریهٔ علمی مـــرتـــع

این نشریه طی مجوز شمارهٔ ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجهٔ علمی- پژوهشی است.

سال ۱۴، شمارهٔ ۱، بهار ۱۳۹۹

اسامی داوران مقاله‌های این شماره:

دکتر حسین آذرنیوند
استاد دانشگاه تهران

دکتر حسین ارزانی
استاد دانشگاه تهران

دکتر جمشید قربانی
دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

دکتر محمدعلی زارع چاهوکی
استاد دانشگاه تهران

دکتر مهدیه ابراهیمی
دانشیاز دانشگاه زابل

دکتر جواد معتمدی
دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع

دکتر رضا عرفانزاده
دانشگاه تربیت مدرس

دکتر مهدی معمری
دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی

دکتر حسن یگانه
استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر علی اصغر نقی‌پور برج
استادیار دانشگاه شهر کرد

دکتر عباس احمدی
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک

دکتر بختیار فتاحی
استادیار دانشگاه ملایر

دکتر زهره میردیلمی
دکتری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر اسماعیل شیدای کرکج
استادیار دانشگاه ارومیه

دکتر مجید صادقی نیا
استادیار دانشگاه اردکان

دکتر حسن خسروی
دانشیار دانشگاه تهران

دکتر حامد جنیدی جعفری
دانشیار دانشگاه کردستان

دکتر لیلا خلاصی اهوازی
دکتری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران

مدیر مسئول: حسین ارزانی

سردبیر: حسین آذرنیوند

مدیر اجرایی: مهدی معمری

هیأت تحریریه:

حسین آذرنیوند	استاد، دانشگاه تهران
حسین ارزانی	استاد، دانشگاه تهران
مهدی بصیری	دانشیار، دانشگاه صنعتی اصفهان
عطاالله ابراهیمی	دانشیار، دانشگاه شهرکرد
محمدرضا اختصاصی	استاد پژوهش، دانشگاه یزد
محمد جعفری	استاد، دانشگاه تهران
سیدرضا میرائی آشتیانی	استاد، دانشگاه تهران
سیداکبر جوادی	دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
محمدعلی زارع چاهوکی	استاد، دانشگاه تهران
علی طویلی	دانشیار، دانشگاه تهران
محمد فرزام	استاد، دانشگاه فردوسی مشهد
Victor Squires	Gansu Agricultural University, Lanzhou, China

نشـــانی: کـرج، دانشـکده منـابع طبیعـی، دفتـر انجمـن مرتعـداری ایـران، صـندوق پسـتی ۳۱۵۸۷۷۷۸۷۸
تلفن ۷-۳۲۲۲۳۰۴۴-۰۲۶

سایت مجله: www.rangelandsrm.ir

پست الکترونیک: j.rangeland.ir@gmail.com

آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir

ایـن نشـریه در پایگـاه اسـتنادی علـوم جهـان اسـلام (**ISC**) بـه نشـانی **www.isc.gov.ir** دارای ضریب تاثیر است.

نشـریه مرتـع در پایگـاه **Google Scholar**، **Academia**، پایگـاه اطلاعـات علمـی جهـاد دانشگاهی (**SID**) و بانک اطلاعات نشریات کشور (**Magiran**) نمایه می‌شود.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]

نشریه علمی مرتع

انجمن مرتعداری ایران

شاپا ۰۸۹۱- ۲۰۰۸ سال چهاردهم، شماره اول، بهار ۱۳۹۹

فهرست مطالب		صفحه
مطالعه تأثیر نوع کشت گونه‌های زراعی و باغی در مراتع طبیعی بر فاکتورهای کیفی خاک با تاکید بر تنفس میکروبی	لیلا زندی، رضا عرفانزاده و حامد جنیدی جعفری	۱
ارزیابی عناصر پرمصرف در گیاهان فورب با بکارگیری طیف‌سنجی مادون قرمز نزدیک	حسین ارزانی، فرج‌الله ترنیان، جواد معتمدی، حمزه‌علی شیرمردی، فرهاد آقاجانلو، کاظم ساعدی و محمدرضا نجیب‌زاده	۱۲
اثر برخی مدیریت‌های اراضی بر ویژگی‌های حاصلخیزی خاک (مطالعه موردی: مراتع کهنه‌لاشک، کجور، مازندران)	فاطمه خوشیاری، قاسمعلی دیانتی تیلکی و مهدی عابدی	۲۵
اثرات اقدامات بیولوژیکی بر شاخص‌های تنوع گونه‌ای و کارکردی گیاهان (مطالعه موردی: حوزه آبخیز ارنگه، استان البرز)	حامد فرضی، رضا تمرتاش، زینب جعفریان و محمدرضا طاطیان	۳۷
مکان‌یابی دیم‌زارهای مستعد احیا در حوزه آبخیز بالخلی‌چای اردبیل با استفاده از روش تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP)	معصومه عباسی خالکی، اردوان قربانی، اباذر اسمعلی عوری، علی‌اکبر شکوهیان و علی‌اشرف جعفری	۴۷
بررسی اثر غلظت‌های مختلف سیانوباکتری بر روی رشد گونه *Agropyrun desertorum*	محبوبه میرزاحسینی، محمد جعفری، حسین آذرنیوند، علی طویلی، بهروز زارعی دارکی و یولاندار کانتون کاستیا	۶۲
تبیین مولفه‌ها و شاخص‌های بعد اجتماعی- فرهنگی جهت سنجش و پایش توسعه اکوتوریسم در سامان‌های عرفی مرتعی استان ایلام	محمود حمیدیان، حسین بارانی، مرجان محمدزاده، احمد عابدی سروستانی و محسن توکلی	۷۳
اثر سطوح مختلف حفاظتی-مدیریتی مرتع بر توزیع کربن آلی در اجزاء اندازه‌ای خاک (مطالعه موردی: سالوک، خراسان شمالی)	نادیا کمالی، مهشید سوری، علیرضا افتخاری و پروانه عشوری	۸۵
تاثیرپذیری صفات‌گیاهی گونه *Artemisia fragrans* در شدت‌های مختلف چرای دام در مراتع کوهستانی گردنه‌قوشچی، ارومیه	جواد معتمدی، مهدی معمری و اسماعیل شیدای کرکج	۹۵
اثر آتش‌سوزی و محصولات آن بر شکل‌های زیستی و کلاس‌های خوشخوراکی بانک بذر خاک (مطالعه موردی: مراتع نیمه استپی کرسنک، چهارمحال و بختیاری)	سینا نبی‌زاده، علی‌اصغر نقی‌پور برج و پژمان طهماسبی	۱۰۶
بررسی اثرات چرای دام اهلی و حیات وحش بر شاخص‌های تنوع گونه‌ای در منطقه استپی سرد استان اصفهان	فهیمه معظم، حسین بشری و رضا جعفری	۱۲۰
ارائه راهبردهای مدیریتی جهت بهره‌برداری پایدار از مراتع با استفاده از روش‌های ارزیابی چند معیاره و تحلیل SWOT (مطالعه موردی: مراتع تفتان، شهرستان خاش)	عبدالله نارویی، حسین پیری صحراگرد و مسعود ریگی	۱۳۲
پیش‌بینی تغییرات کاربری اراضی با استفاده از مدل CA-Markov (مطالعه موردی: اشتهارد)	شهلا قادری، محمدعلی زارع چاهوکی، حسین آذرنیوند، علی طویلی و بهزاد رایگانی	۱۴۷
بررسی ساختار و عملکرد مراتع در سطوح مختلف چرایی با روش تحلیل عملکرد چشم‌انداز (مطالعه موردی: مراتع استپی ندوشن یزد)	الهام فخیمی و حسین نادری	۱۶۱

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]

راهنمای نگارش مقاله برای مجله مرتع

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله **مرتع** (**Rangeland**) ارسال می گردند ضروریست. بدیهی است که درصورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتبط با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیات تحریریهٔ مجلهٔ مرتع بررسی خواهد شد. هیات تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۱-۲- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسندگان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلا؛ حسین آذرنیوند[1]

[1]- **استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.**

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعهٔ فشرده و گویایی از مقاله، با تاکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداکثر ۳۰۰

- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه

- هدف ۳۰ الی ۴۰ کلمه

- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه

- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه

- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداکثر ۶ کلمه

(((ورود به مطلب:

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان مواد موثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea milefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی ییلاقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان- چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه-برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. اسانس‌گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد موثره اسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد موثره‌ی گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس‌گیری‌شده (DCA) و آنالیز تطبیقی-متعارف (CCA) استفاده شد.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]

نتایج و نتیجه‌گیری:
نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسانس گونه ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵-)، میزان آهک (۰/۴۹۷-)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱-) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴-) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنیین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداکثر اجزای اسانس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراتع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.
کلمات کلیدی:
اسانس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.)))

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداکثر ۶ واژه کلیدی ویژه، دربارهٔ موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۴-۲- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مرور پژوهشهای انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (**الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۵-۲- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسایل بکار رفته، شیوهٔ اجرای پژوهش، طرح آماری و روشهای شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۶-۲- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۷-۲- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده دربارهٔ آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادهای لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. **الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۸-۲ - سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۹-۲- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها برحسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به‌ترتیب حروف الفبای نام نگارندگان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شمارهٔ مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]

وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارندهٔ اول، برای هر یک از نگارندگان دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارندهٔ آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شمارهٔ جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.

در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از الگوی زیر پیروی شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)
- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Acadamic Publishers, 642 p.

Article:

- **Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi,** 2003. Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130. (In Persian)**
- **Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020. Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. Rangeland, 14(2): 299-312 (In Persian)**

Amiri, F. & H. Arzani., 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, 20(1): 50-71. (In Persian)

- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. Journal of Range Management, 39(6): 561-565

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۱۰-۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیدهٔ مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوهٔ نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیهٔ در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازهٔ حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده ۱۱(Bold)، سرتیتر ۱۲(Bold)، متن ۱۲ ، پاصفحه ۱۰ ، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰، عناوین جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم **B-nazanin Bold** و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول **بی رنگ**، **و متن مقاله به‌صورت تک ستونه** تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامهٔ Word ۲۰۰۳ Xp ، ۲۰۰۷ ، ۲۰۱۰ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسندگان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و یا ۲۰۱۶ تنظیم شود و فرمولها و عکس ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جداگانه (**فایل پیش نیاز**) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبهٔ علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشند، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email، **همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسندگان** به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به‌صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس **www.rangelandsrm.ir** بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

- اطلاعات جداول، نباید به‌صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.
- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
- توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به‌صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]

- شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل ۳۰۰DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین بیاید.
- واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متریک باشد
- جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).

قابل توجه محققان محترم: مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-25]